

AVUI , 16 - 10 - 03

Sota el seu nom, en les targetes de visita, el poeta havia fet imprimir una paraula que, per un admirador jove i que tendia a la mitificació, resultava desconcertant: "Advocat". Jo sabia que, efectivament, el senyor Espriu era advocat, però no se m'hauria acudit mai associar el seu nom il·lustre amb una activitat que no fos la poesia. Fa trenta anys, la targeta del senyor Espriu em va fer pensar en la humilitat i la lucidesa que demana la vocació literària, i em vaig adonar que en aquelles tres paraules, "Salvador Espriu, Advocat", hi havia una lliçó sobre la significació social de l'ofici de fer poemes: Salvador Espriu, que era el poeta català més conegut en aquell moment, considerava la poesia una ocupació privada, i el poeta, un ciutadà com un altre. Era important aprendre que les coses podien ser així, en una època en què encara es parlava de les funcions messiàniques i les perspectives privilegiades dels poetes.

Quan, gràcies a Miquel de Palol, vaig conèixer Salvador Espriu, em vaig trobar amb un home amable, senzill, respec-

DIES DE CADA DIA

Clar i difícil

PERE ROVIRA

tuós, savi, amb un sentit de l'humor extraordinari i sense cap mena de posat poètic, un home que no era el tipus de la llegenda negra, sever i fúnebre, de conversa difícil, que alguns descrivien. Potser els mateixos que van voler aplicar a la poesia del senyor Espriu els judicis falsos dedicats a la seva figura. No sé si hi ha cap gran escriptor d'aquest país que no hagi estat vituperat, llegit malament i castigat a un projecte d'oblit. Salvador Espriu va ser, i encara és, una víctima d'aquesta dèria del nostre context cultural, però em penso que a la seva poesia li ha fet bé descansar, no estar de moda, i que ara pot respondre a

les necessitats vitals i literàries que buscava, i que van ser tergiversades per les simplificacions dels anys de la urgència patriòtica i civil.

Salvador Espriu deia que la poesia ha de ser clara i difícil. Jo crec que aquesta fórmula és una bona resposta als debats que últimament s'han produït en el nostre món literari: la claredat no implica facilitat, i la dificultat no implica obscuritat. Un dels mestres que valorava el senyor Espriu, Antonio Machado, opinava que la feina de la poesia no és crear enigmes, sinó, en tot cas, resoldre'ls. Em sembla que proposar que la poesia sigui clara i difícil va en aquesta direcció. En la

poesia d'Espriu hi ha un baix continu tràgic (també hi és en la vida), però no és monòtona, ni temàticament ni estilísticament. Al contrari, un dels mèrits d'aquesta poesia és que sigui tan rica en personatges i en situacions i que les seves veus poètiques siguin tan variades. Això no vol dir que Salvador Espriu no parla en primera persona, que ho fa quan li sembla, sinó que no considera que la primera persona, especialment la del poeta com a tal, tingui una importància superior. La varietat també té a veure amb una altra qüestió: Salvador Espriu és un dels poetes catalans més cultes, però una de les seves maneres de ser culte es basa en una relació profunda amb formes d'expressió i gèneres populars. Aquesta relació, amb el respecte i la ironia que, en el cas de Salvador Espriu, posa en joc, és una possibilitat que els millors poetes d'ara haurien de tenir present. I els lectors de Salvador Espriu no hauríem d'oblidar el caràcter irònic d'una obra que s'ha llegit massa vegades a l'inrevés, veient patetisme on hi havia un somriure (compassiu, escèptic?...) que potser dissimulava una gran riallada.